

Asia: VN/14613/2023

Ympäristöministeriön asetus purkumateriaali- ja rakennusjätteselvityksestä

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit pykälään 1, Purkumateriaali- ja rakennusjätteselvitys:

Koemme erittäin tarpeelliseksi yhtenäisen, tasa-arvoisen purkumateriaali- ja rakennusjätetietojärjestelmän. Järjestelmä edistää purkumateriaalien ja rakennusjätteiden hyödyntämismahdollisuuksia ja yhdenmukaistaa tietojen keräystä. Mahdollisimman tarkka tieto saatavilla olevista materiaalivirroista mahdollistaa kannattavan liiketoiminnan suunnittelun niiden hyödyntämisen ympärille.

Jättemäärien arviointi etukäteen on tunnistettu haastavaksi tehtäväksi ainakin sellaisille toimijoille, jotka tekevät sitä harvoin. Tähän tulee kehittää selkeät ja toimivat ohjeet ja työkalut.

Järjestelmän luonnissa on otettava huomioon, että nykyinen toimintamalli edistää kierrätystalouden toteutumista, ei varsinaisen kiertotalouden. Kiertotalouden toteutumisen mahdollistamiseksi jo rakennusvaiheessa tulisi koota tieto mahdollisesti uudelleenkäytettävistä rakennusosista ja tuotteista sekä niiden ominaisuuksista. Tämä mahdollistaisi tulevaisuudessa kiertotalousajattelun, kun aletaan suunnittelemaan nyt rakennusvaiheessa olevien rakennusten muokkaamista tai purkamista.

Selvitystä ei rakentamislain tarkoittamalla tavalla edellytetä hankkeissa, joissa purkumateriaalien määrä on vähäinen. Perustelumuistiossa on avattu sivulla 7 tarkemmin vähäisyyden arviointia.

Perustelumuistiossa on esitetty arvioinnin lähtökohtana, että kaikki kokonaisten rakennusten purkuhankkeet sisältyisivät selvitysvelvoitteen piiriin ja toisaalta, että yksittäiset kylpyhuoneremontit tai yksittäisten asuntojen remontit eivät selvitystä edellyttäisi.

Miten vähäisyyttä tulisi näkemyksesi mukaan hankkeissa soveltaa?

Purkumateriaalien vähäinen määrä tulisi määritellä selkeästi, joko kohteen pinta-alan perusteella tai syntyvien materiaalmäärien massana, jonka jälkeen määrää ei enää katsota vähäiseksi.

Kommentit pykälään 2, Purkumateriaalit:

Ei kommentoitavaa

Ehdotuksessa on kaksi eri vaihtoehtoa pykäläksi 2 koskien selvityksen keskeistä sisältöä, purkumateriaaleja. Kumpaa jaottelua tulisi näkemyksesi mukaan käyttää asetuksessa? Vaihtoehto A:ssa on esitetty purkumateriaalien jaottelu kierrätyksen ja hyödyntämisen näkökulmasta, minkä vuoksi jaottelu poikkeaisi hieman jäteasetuksen 26 §:n rakennus- ja purkujätteen erilliskeräysvaatimuksista. Tarkemmat perusteet poikkeamiselle on esitetty perustelumuiistiossa sivuilla 8-9.

Vaihtoehto A

Kommentit valintaasi

Vaihtoehto A: kun esimerkiksi betoni, tiili, kivennäislaatat ja keramiikka raportoidaan erikseen, voidaan niiden jatkokäyttöä suunnitella paremmin. Tietyissä materiaalisovelluksissa esimerkiksi betonin joukossa oleva tiili tai keramiikka voi sotkea jatkokäytön kokonaan, samoin myös keramiikan joukossa oleva betoni. Vaihtoehto B:stä puuttuu myös sähkö- ja elektroniikkalaitteet.

Vaihtoehto A:n heikkoutena on kuitenkin kaikkien eristemateriaalien niputtaminen saman otsikon alle (muovipohjaiset eristeet, mineraalivillat, kuitupohjaiset eristeet, vaahtolasit). Mikäli näitä jakeita ei kerätä erikseen vaan ne niputetaan yhteen, on niiden jatkokäyttö mahdotonta.

Kommentit pykälään 3, Vaarallisia aineita sisältävät purkumateriaalit:

Ei kommentoitavaa

Kommentit pykälään 4, Maa- ja kiviainekset:

Ei kommentoitavaa

Kommentit pykälään 5, Purkumateriaali- ja rakennusjätteselvityksen päivittäminen:

Tietojen päivittämisen yhteydessä tulisi kiinnittää huomiota erityisesti uudelleenkäyttöön toimitettujen rakennusosien ja materiaalien sekä hyötykäyttöön toimitettujen maa- ja kiviainesten määrien seuraamiseen.

Purkumateriaalien ja rakennusjätteiden toteutuneita määriä tulisi verrata rakentamishankkeeseen ryhtyvien tekemiin alustaviin arvioihin. Toteuman perusteella voidaan arvioida selvityksen tekoon kehitettyjen ohjeiden ja työkalujen toimivuutta ja päivittää myös niitä.

Kommentit pykälään 6, Tietojen ilmoittaminen:

Tietojen kirjaamisen tulisi olla mahdollisimman yksinkertaista, selkeää ja hyvin ohjeistettua.

Kaikessa tekemisessä olisi hyvä pyrkiä mahdollisimman automatisoituun tietojen siirtymiseen järjestelmästä toiseen sekä mahdollisimman vähäiseen samojen tietojen kirjaamiseen eri järjestelmiin.

Kommentit pykälään 7, Voimaantulo:

Tietojärjestelmän käyttöönottoon on varattava riittävästi resurssia. On erityisen tärkeää, että tietojärjestelmien toimivuus on testattu ennen käyttöönottoa, samoin ohjeiden ja työkalujen käytettävyyden. Mikäli julkiset toimijat ja suuryritykset ottaisivat uudet raportointikäytännöt ensin käyttöön, saataisiin siitä arvokasta käyttökokemusta ennen kuin pk-yrityksiltä ja yksityisiltä toimijoilta veloitetaan samaa. Tarvittaessa on valmistauduttava tarjoamaan riittävästi tukea ja neuvontaa.

Muita huomiota ASETUKSEEN liittyen:

Haluttaessa edistää purkumateriaalien ja rakennusjätteen hyötykäyttöä ja mahdollistaa sen ympärille syntyvä liiketoiminta, on ensimmäinen askel päästä käsiksi tietoon olemassa olevista, hyödynnettävistä materiaalivirroista. Liiketoiminnan syntyminen edellyttää kuitenkin, että tieto on käytettävissä riittävän aikaisessa vaiheessa. Pelkkä materiaalivirtojen raportointi ei myöskään tue uusiokäytön edistämistä, vaan sitä varten tarvittaisiin yksilöidymiä tietoja hyödynnettävistä osista ja tuotteista.

Sen sijaan, että asetuksessa keskitytään pelkästään raportoimaan jo olemassa olevia purkumateriaali- ja rakennusjätevirtoja, olisikin tässä samassa yhteydessä hyvä paikka suunnata katsetta tulevaan ja alkaa edistää aitoa rakennetun ympäristön kiertotaloutta, jossa tulevaisuuden kiertotalous on läsnä jo tämän hetken uudisrakennusten suunnittelussa ja niissä toteutettavien ratkaisuiden raportoinnissa, tähdäten muun muassa rakennusosien uusiokäyttöön ensimmäisen "elämän" jälkeen.

Huomioita ja kommentteja PERUSTELUMUISTION sisältöön:

Ei kommentoitavaa

Koponen Hanna-Kaisa
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu